

Міграція робочої сили з України до ЄС: аналіз особливостей та наслідків

Безрукова Н.В., Свічкарь В.А.

Вступ. Розвиток міжнародних економічних відносин є об'єктивним явищем світового масштабу і знаходить своє відображення в комплексі конкретних форм співробітництва, серед яких найрозвинутішою є міжнародна економічна інтеграція, тобто процес зближення і поступового об'єднання національних економічних систем за умов глобалізації та регіоналізації. Однією з форм міжнародних економічних відносин є міжнародна міграція робочої сили, яка здійснює істотний вплив на економіку як країн-реципієнтів, так і країн-донорів.

Сьогодні відбувається активна інтеграція України до світового економічного простору. Інтеграція до Європейського Союзу є стратегічним пріоритетом уряду нашої країни. Інтеграційний процес відбувається поступово. Зараз вже діє зона вільної торгівлі Україна-ЄС, оцінюються реальні перспективи запровадження безвізового режиму між нашою країною та Європейським Союзом. Тому дослідження питань міграції робочої сили з України до Євросоюзу та оцінка її наслідків є досить актуальним в сучасних умовах розвитку інтеграційних процесів.

Метою нашого дослідження є аналіз особливостей міграції робочої сили з України до Європейського Союзу та оцінка можливих наслідків цього процесу, а також визначення майбутніх тенденцій розвитку еміграції з України.

Проблемам регіональної інтеграції країн та, зокрема, міжнародної міграції робочої сили присвячені праці провідних українських учених, серед яких

Е. Абрамова, С. Вільгельм, І. Дахно, І. Бураковський, В. Копійка, В. Мовчан, О. Шумило, Б. Рігерт, В. Сіденко, О. Усенко, А. Фіалко, Т. Циганкова, В. Новицький, А. Поручник, М. Румянцев, А. Філіпенко.

Але динамічні зміни, які відбуваються в світовій економіці та у відносинах між країнами майже кожен день, вимагають корегування існуючих

підходів та аналізу нових тенденцій. Постійно відбуваються зміни у кількості та якісному складі мігрантів, які викликані різними причинами як економічного, так і політичного та соціального характеру. Саме на аналіз цих змін і націлене дане дослідження.

Результати.

Міграція робочої сили з України до ЄС є одним із основних напрямів економічної співпраці і набуває дуже важливого значення для нашої країни в теперішній час, коли може бути введений безвізовий режим між Україною та Євросоюзом.

В останні десятиліття Україна була ареною активних міграційних процесів. За оцінкою Світового банку (СБ) країна входить до п'ятірки найбільших постачальників мігрантів у світі, поступаючись лише Мексиці, Індії, Китаю та Росії. У 2013 році за межами України проживали 6,5 млн. осіб, що народилися на її території (14,3% від населення країни на цю дату). При цьому дані СБ не включають циркулярних мігрантів (тобто, мігрантів, які періодично повертаються до країни походження), кількість яких становить не менше 1 млн. осіб.

Оцінка розміру зовнішньої трудової міграції з України залежить від визначення цього поняття. За широким визначенням трудові мігранти – це люди, які займаються економічною діяльністю за межами країни походження. Відповідно до трудових мігрантів потрібно віднести основну частину тих, хто народився в Україні, але проживає за її межами. Однак більшість з цих мігрантів виїхали з України в період існування СРСР або у перші роки після його розпаду. В основному, зараз вони є громадянами інших держав (насамперед, Росії) і не підтримують економічні зв'язки з Україною, зокрема, не надсилають до країни грошові перекази.

Тому видається обґрунтованим використовувати більш вузьке визначення, відповідно до якого трудовим мігрантом є особа, яка працює в державі, громадянином якої вона не є. Отже, до числа трудових мігрантів входять всі мігранти, які періодично повертаються до України (циркулярна

міграція), а також частина постійних мігрантів, які виїхали за кордон з метою працевлаштування та зберігають українське громадянство.

Основним джерелом даних про трудову міграцію в Україні є два широкомасштабних обстеження домогосподарств. Перше з них було проведено у 2008 році Державною службою статистики України у співробітництві з Українським центром соціальних реформ, фондом «Відкрий Україну», Світовим банком та Міжнародною організацією міграції - Опитування з питань трудової міграції 2008 року (ОТМ-2008). Друге обстеження було проведено в рамках проекту Європейського Союзу та Міжнародної організації праці «Ефективне управління трудовою міграцією та її кваліфікаційними аспектами» у 2012 році Опитування з питань трудової міграції 2012 року (ОТМ-2012). Відповідно до результатів ОТМ-2008 протягом 2005-першої половини 2008 року на роботу за кордон виїжджали 1 476,1 тис. українців (4,2% населення країни у віці 15-70 років або 6,6% економічно активного населення). Наступне обстеження, яке було проведене через чотири роки, (ОТМ-2012) зафіксувало невелике скорочення числа мігрантів: у 2010 – першій половині 2013 року за кордон виїжджали 1 181,6 тис. українців (3,4% населення країни у віці 15-70 років або 5,4% економічно активного населення). ОТМ-2012 також дозволило окремо оцінити кількість циркулярних мігрантів та постійних мігрантів (тих, хто працював за кордоном більше року). Частка останніх склала 17,3% від загального числа трудових мігрантів, або 204,4 тис. осіб [1].

Основні напрямки трудової міграції – країни Європейського Союзу (ЄС) та Росія. За результатами обстеження 2014 року в ЄС працювали або шукали роботу 51% трудових мігрантів (602,5 тис. осіб), в Росії — 43,2% (511,0 тис. осіб). Серед країн ЄС головними напрямками трудової міграції з України були Польща, Італія та Чехія (табл. 1) [21].

Разом з тим, проведені у 2008 та 2014 році обстеження домогосподарств дозволили оцінити розмір постійної трудової міграції лише частково, оскільки вони охоплювали лише тих мігрантів, сім'ї яких

залишилися в Україні. Трудові мігранти, які перевезли за кордон свої сім'ї, не могли потрапити в поле зору обстежень. Існує низка свідчень на користь того, що масштаб постійної трудової міграції суттєво перевищує розмір, встановлений за допомогою обстежень домогосподарств.

Таблиця 1

Основні напрямки трудової міграції з України (згідно обстеження домогосподарств з питань трудової міграції 2014 року) [21]

Країна	Число трудових мігрантів, тис. осіб	Частка в загальному числі мігрантів, %
Всього	1 181,6	100,0
ЄС, у тому числі	602,5	51,0
Польща	168,4	14,3
Італія	156,0	13,2
Чехія	153,0	12,9
Іспанія	52,6	4,5
Німеччина	27,8	2,4
Угорщина	23,0	1,9
Португалія	21,7	1,8
Росія	511,0	43,2
Білорусь	21,5	1,8
Інші	46,6	4,0

Слід відзначити, що реальні обсяги трудової міграції з України до країн ЄС визначити дуже важко. Статистичні дані як Держкомстату України так і Євростату дуже далекі від реальних даних, оскільки враховують лише легальні потоки трудових мігрантів. Так, за даними Держстату України в 2013 році за межами України працювали 22187 осіб з них лише 10594 особи в країнах Європейського Союзу [11].

За даними Євростату в 2013 році в країнах ЄС статус постійного мешканця, який дає офіційне право на трудову діяльність в країнах-ЄС мали не менш 648,3 тис. громадян України (табл. 2). Водночас за результатами ОТМ-2014 лише 256,8 тис. трудових мігрантів з України працювали в країнах ЄС не менше 6 місяців та потенційно могли отримати статус постійного мешканця. Звичайно, не всі громадяни України, які мали статус постійного мешканця у країнах ЄС, були трудовими мігрантами – серед них

були працівники українських установ та підприємств, особи, які виїхали за кордон з метою іншою за працевлаштування (зокрема, за програмами етнічної та релігійної міграції), а також незайняті родичі трудових мігрантів. Але, незважаючи на це, зіставлення результатів обстеження домогосподарств та даних Євростату дозволяє припустити, що розмір постійної трудової міграції з України до ЄС є більшим, ніж показало обстеження (за приблизними експертними оцінками в 3–4,5 рази).

Таблиця 2

Число українців, які постійно мешкають у країнах ЄС [45]

Країна	Число постійних жителів-громадян України, тис. осіб	
	у 2003 році	у 2013 році
Італія	12,7	200,7
Німеччина	116,0	136,3
Чехія	49,0	123,6
Іспанія	34,6	87,0
Португалія	0,3	49,5

З урахуванням наведених вище даних розмір трудової міграції з України (включаючи циркулярну і постійну) до країн ЄС може бути оцінений на рівні 1,5-2 млн осіб (4,3-5,8% населення країни у віці 15-70 років або 6,8-9,1% економічно активного населення).

Дані про соціально-демографічні характеристики, зайнятість та доходи доступні тільки для частини мігрантів, яка потрапила в поле зору обстеження домогосподарств. Згідно з результатами ОТМ-2014:

- чоловіки становили майже дві третини зовнішніх трудових мігрантів (65,6%). До числа трудових мігрантів належали 4,8% чоловіків у віці 15-70 років та тільки 2,2% жінок у цій віковій категорії;
- вік 31,7% мігрантів становив 30-39 років, вік 41,5% – 40 років та більше;
- рівень освіти 69,5% мігрантів – не вище середнього (серед зайнятого населення України аналогічний показник становив 51,6%);
- частка сільського населення серед трудових мігрантів становила

54,3%. У зовнішній трудовій міграції брали участь 6,3% сільського населення у віці 15-70 років та тільки 2,2% міського населення у цій віковій категорії.

Найпопулярніші сфери працевлаштування українських трудових мігрантів в країнах ЄС представлені на рис. 1 [21].

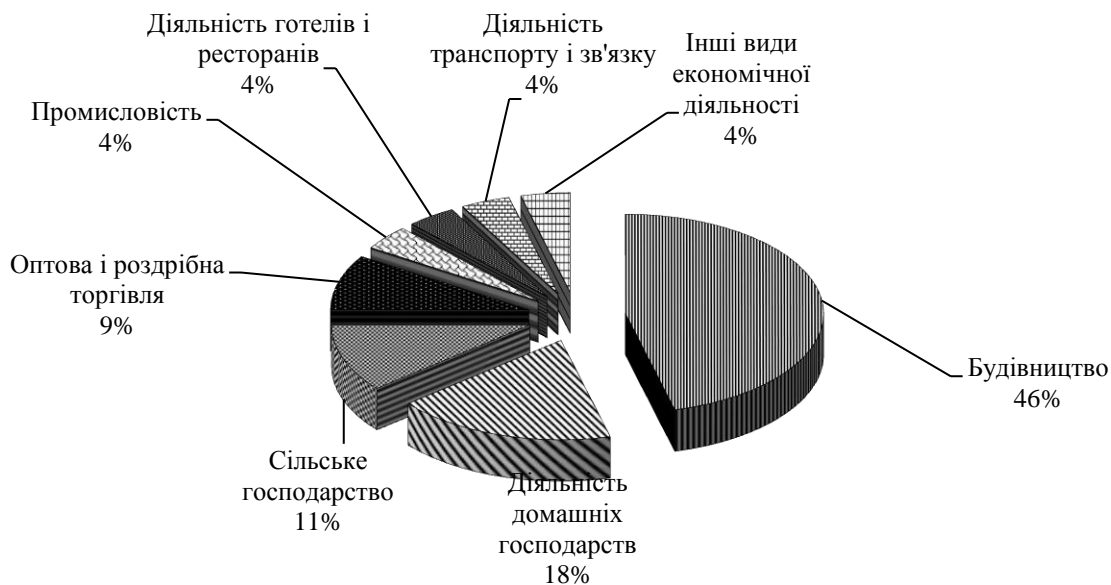

Рис. 1. Основні сфери зайнятості працівників-мігрантів в країнах ЄС у 2010 – 2013 роках [21]

Потоки трудових мігрантів спрямовані в основному до країн – Польща (14 %), Чеська республіка (13 %), та до країн з привабливішими умовами – Італія (13 %), Іспанія (5 %), Німеччина (2 %), Португалія (рис. 2). Причому до Португалії, Німеччини та Чеської республіки виїждять в основному чоловіки, де вони працюють на будівництві, тоді як серед мігруючих до Італії та Угорщини переважають жінки, де вони працюють відповідно в якості домашньої прислуги та у сільському господарстві.

Рівень участі населення різних регіонів у трудовій міграції та географічна спрямованість також є різними. Найвищою інтенсивністю міграції є у західних областях, найнижчою у центральних. На сході рівень участі визначається як низький. Такий розподіл пов'язаний із близькістю регіону до державних кордонів чи столиці (як альтернативи міграції) України, історичні зв'язки. Лідером за кількістю трудових мігрантів є Закарпатська область.

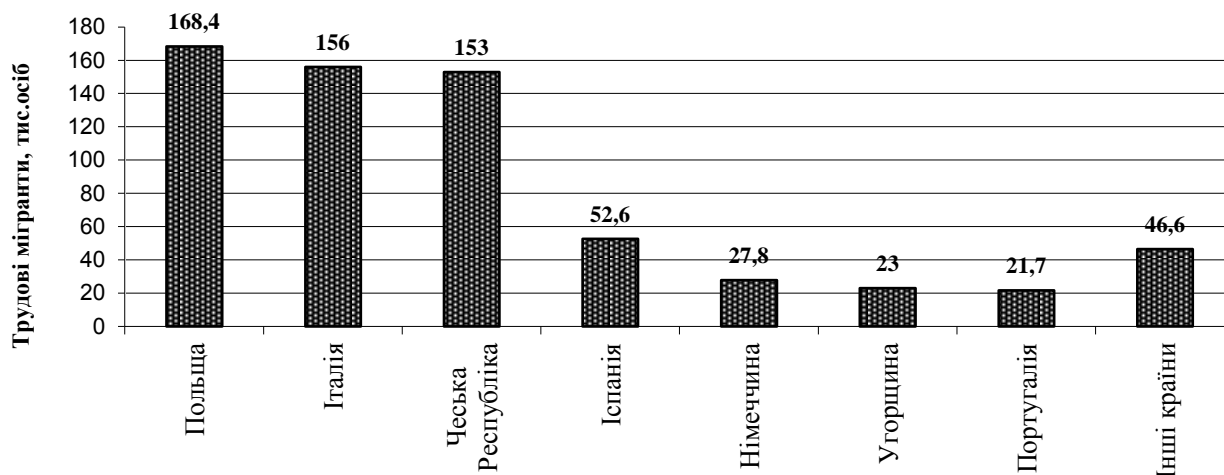

Рис. 2. Трудові мігранти за країнами перебування, 2010 - 2013 рр. [45]

Найбільша країна-реципієнт закарпатців – Чеська Республіка. Жителі Чернівецької області працюють переважно в країнах Євросоюзу; Івано-Франківської, Львівської і Тернопільської обирають Польщу, Росію та Італію; Рівненської та Волинської – сусідню Білорусію та Польщу. Російська федерація є основною країною призначення для вихідців східних, центральних, північних, і південних областей.

Трудова еміграція з України має як позитивні, так і негативні наслідки (табл. 3).

Таблиця 3

Позитивні та негативні наслідки еміграції з України

Позитивні наслідки	Негативні наслідки
Надходження коштів в країну	Втрата найпродуктивнішої частини власної робочої сили (молоді, науковців, фахівців)
Послаблення напруги на ринку праці	Втрата кваліфікації більшістю трудових мігрантів, які працюють не за спеціальністю
Зменшення рівня безробіття	Вкладення державою коштів у підготовку фахівців, які реалізують свої здібності і створюють додаткову вартість за кордоном
Покращення добробуту сімей мігрантів	Нелегальна трудова міграція не здійснює відрахувань до пенсійного та соціального фондів
Можливість реалізувати свої здібності	Отримання мігрантами громадянства країни міграції, що погіршує демографічну ситуацію
	Повернення трудових мігрантів пенсійного віку
	Розпад сімей, проблема соціального «сирітства»
	Ризик потрапляння в ситуацію торгівлі людьми (сексуальна експлуатація за кордоном, трудове рабство)

Але враховуючи особливості середовища в країнах ЄС, прояви негативних наслідків значно зменшуються.

Визначимо основні фактори впливу на міграційні процеси з України до країн ЄС. В першу чергу, обсяг трудової міграції залежить від демографічної ситуації в країні, а саме від забезпеченості ринку праці населенням працездатного віку. Незважаючи на те, що з 2001 року коефіцієнт народжуваності в Україні поступово зростає, він не забезпечує простого відтворення населення, що підкріплюється і високим рівнем смертності українців. За даними Держстату у 2013 році загальна чисельність населення становила 45,5 млн. осіб, із них 22 млн. осіб (48 %) – економічно активне населення у віці 15 – 70 років і лише 45 % були працевлаштованими. Більше половини зайнятого населення – це особи у віці старше 40 років, що свідчить про старіння робочої сили. Несприятлива демографічна ситуація в Україні не сприятиме зменшенню еміграції, а навпаки збільшенню імміграції. Ситуація в країнах Європейського Союзу є наступною: в результаті скорочення народжуваності та старіння населення утворюються диспропорції на ринках праці і вони відчують потребу в залученні іноземної робочої сили. Це сприяє збільшенню кількості трудових мігрантів з України.

Другим фактором є ситуація на ринку праці, зокрема рівень безробіття та кількість наявних робочих місць. Динаміка рівня безробіття протягом 2000 - 2013 рр. зображена на рис. 3.

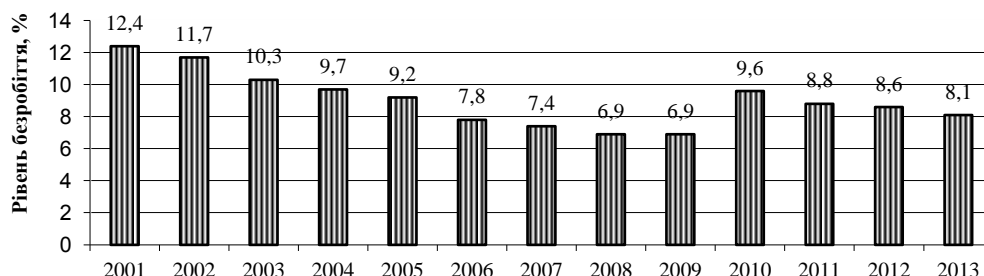

Рис. 3. Динаміка рівня безробіття в Україні за методологією МОП серед осіб працездатного віку в 2000 – 2013 рр. [11]

На обліку у Державній службі зайнятості протягом 2013 року перебувало 1 826,1 тис. незайнятих громадян. На 1 вакансію претендувало 11 осіб. Із загальної кількості безробітних 42 % складала молодь у віці до 35 років. Проте, на думку вітчизняних аналітиків, сьогоднішня інформація, що надається Державною службою статистики, занижує фактичний рівень безробіття приблизно в 5 разів. Причиною цього є наявність багатоваріантного прихованого безробіття. Воно існує у вигляді «оплачуваного безробіття» – безстрокових відпусток, неповного робочого тижня, скороченого робочого дня тощо, оскільки державі вигідніше виплачувати працівникам мізерну платню, аніж переводити їх у статус безробітних. Таким чином, явне і приховане безробіття – це безперечно фактори, що сприяють збільшенню трудової міграції українців за кордон.

Одним із найбільш важливих факторів є розмір заробітної плати. За даними обстеження середньомісячний заробіток одного трудового мігранта становив 930 доларів США, що майже втричі більше ніж у середньому на одного штатного працівника, зайнятого в економіці України – 330 доларів США (в 2008 р. – 817 доларів). Заробіток чоловіків був вищим за заробіток жінок: 996 та 813 доларів США відповідно [21]. Розміри середньомісячного заробітку українських мігрантів в різних країнах представлені на рис. 4.

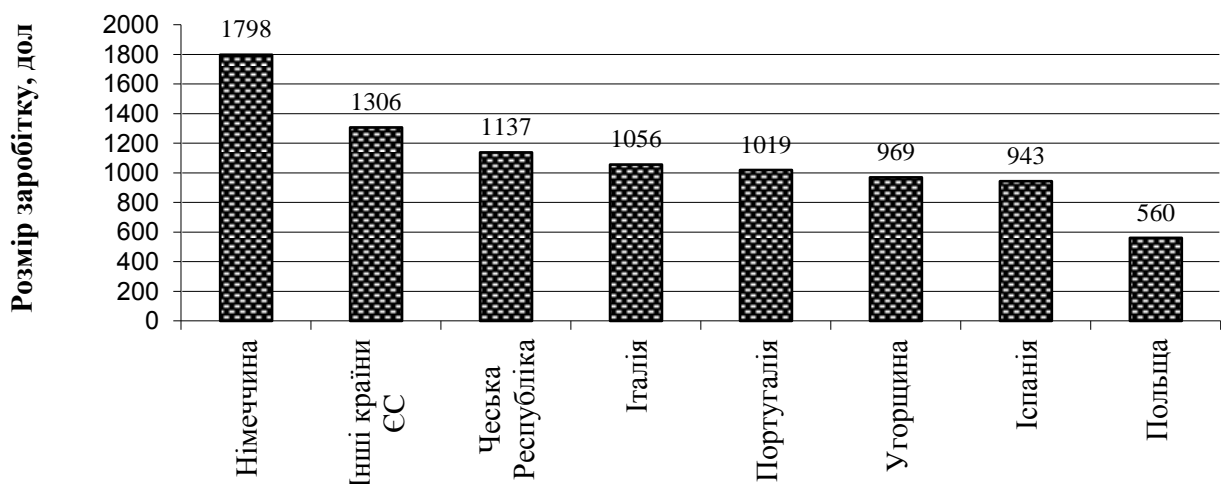

Рис. 4. Розмір середньомісячного заробітку українського мігранта в різних країнах ЄС, 2010 – 2013 рр. [21]

Заробітки мігрантів, які є як мінімум в три рази вищими, ніж в Україні, мають і позитивні наслідки. По-перше, заробітчани отримують роботу, по-друге, зменшується напруга на вітчизняному ринку праці, і по-третє, вони здійснюють перекази зароблених коштів своїм родичам, які надходять в економіку України. Обсяги переказів з-за кордону у 2008 – 2013 роках представлені у табл. 4.

Перекази, що надійшли в 2013 році як оплата праці (тобто від працівників, які працюють за кордоном менше року), становили 4,6 млрд. дол. Частка переказів у формі оплати праці має тенденцію до зростання: в 2009 році вона становила лише 49,0 %, в 2012 досягла 61,4 % [40].

Таблиця 4

Обсяги приватних грошових переказів із-за кордону [40]

Рік	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Обсяги грошових переказів, млн. дол.	4922	6177	5370	5862	7019	7526
Обсяг грошових переказів у % до ВВП	3,4	3,4	4,6	4,3	4,3	4,3

Розподіл грошових переказів за країнами характеризується високим ступенем концентрації: понад 70 % переказів здійснювалося із семи країн. Лідером залишилася Росія – до 2,3 млрд. дол. США. Загалом на країни СНД у 2013 році припадало 40,1 % обсягу грошових переказів із-за кордону. З інших країн світу найбільше переказів надходило з США та Німеччини (відповідно 9,3 та 6,2 % від загального обсягу грошових переказів в Україну). Загалом з країн ЄС надійшло 2,3 млрд. дол. США [40].

Перекази заробітчани покращують умови життя сімей мігрантів, що в свою чергу підвищує платоспроможний попит. Негативним залишається той факт, що більшість надісланих коштів витрачається на споживання, і лише у поодиноких випадках може інвестуватися у розвиток бізнесу. Таким чином, рівень заробітної плати – це чи не найважливіший фактор, який сприятиме еміграції українців. Оскільки оплата праці навіть не висококваліфікованих робіт у країнах Європейського Союзу є в рази вищою в порівнянні не тільки з

Україною, а й з країнами СНД, можна припустити, що після спрощення візового режиму, кількість емігрантів збільшиться. Особливо слід врахувати дві протилежні тенденції – скорочення трудової еміграції до Російської Федерації внаслідок останніх подій та, навпаки, зростання еміграційних потоків до країн ЄС. Тим більше, що рівень освіти, кваліфікації та культури українських трудових мігрантів не значно відрізняється від середнього по країнах ЄС, що не можливо сказати про трудових мігрантів з країн Африки та Азії. Крім того ЄС вже мають позитивний досвід розширення шенгенської зони після приєднання нових країн-членів – очікуваного різкого напливу трудових мігрантів з «нових країн-членів» до «старих» не сталося, тому фахівці вважають, що навіть після введення безвізового режиму з Україною та часткового відкриття ринків праці (що має виражатись у спрощенні режиму реєстрації, особливо для нелегальних трудових мігрантів в країнах ЄС) різкого збільшення трудових мігрантів до країн ЄС з України не відбудеться.

Важливим чинником зростання трудової міграції до країн ЄС може стати політична нестабільність в Україні. Як складеться політична ситуація в Україні, прогнозувати навіть на найближчу перспективу важко. Можна стверджувати лише про наявність політичної нестабільності. В разі подальшої дестабілізації ситуації можна очікувати збільшення виїздів за кордон національних меншин з України. Навіть у випадку стабілізації ситуації, враховуючи політичні події, які відбулися в Україні з початку 2014 року, можна прогнозувати зменшення кількості мігруючих до Росії, особливо це стосується мігрантів із західних областей. Як альтернативу мігранти можуть обрати країни Європейського Союзу, крім того цьому сприятиме і спрощення візового режиму.

У ст. 18 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони, зазначається, що «існуючі можливості доступу до зайнятості для українських працівників, надані державами-членами згідно із двосторонніми договорами, мають бути збережені, а у разі можливості, покращені», а також те, що «Рада Асоціації зобов'язується розглянути

можливість надання інших більш сприятливих положень у додаткових сферах, зокрема можливості доступу до професійного навчання, згідно із законами, умовами та процедурами, чинними у державах-членах та в ЄС, при цьому беручи до уваги ситуацію на ринку праці у державах-членах та в ЄС». Тобто країни-члени ЄС можуть надавати для трудових мігрантів з України спрощений режим отримання дозволів на працевлаштування [6]. Так, в Польщі в 2014 році набув чинності закон, який передбачає, що надання дозволу на проживання в країні одночасно означає й дозвіл на працевлаштування. В 2015 році Польща ввела в дію правило, яке дозволяє студентам та викладачам з України працевлаштовуватися без отримання спеціальних дозволів.

Висновок. Трудова міграція з України до країн ЄС має важливе соціально-економічне значення для нашої держави. Хоч негативні наслідки від трудової міграції притаманні й міграції до країн ЄС, але політико-правове та соціально-культурне середовище в країнах ЄС дозволяє значно зменшувати прояви існуючих ризиків.

Основними факторами впливу на рівень трудової міграції українців за кордон в умовах європейської інтеграції в сучасній політико-економічній ситуації є демографічна ситуація, рівень безробіття, розмір заробітної плати, міграційна політика, а також політична ситуація в Україні та світі.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони також сприятиме збільшенню кількості трудових мігрантів, зокрема за рахунок спрощення візового режиму.

Список використаних джерел

1. Звіт щодо методології, організації проведення та результатів вибіркового модульного дослідження з питань трудової міграції в Україні. – Міжнародна організація праці, Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/wcmsp5>

/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-budapest/documents/publication/wcms_244746.pdf.

2. Звіт щодо методології, організації проведення та результатів модульного вибіркового обстеження з питань трудової міграції в Україні / Міжнародна організація праці. Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Будапешт МОП, 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ilo.org/wcmsp7/groups/public/@europe/@ro-geneva/@sro-budapest/documents/publication/wcms_244778.pdf.

3. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.

4. Офіційний сайт Статистичного агентства ЄС «Євростат» Єврокомісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/Eurostat>.

5. Національний банк України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

6. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=224167817.

Анотації

Безрукова Н.В., Свічкарь В.А.

Міграція робочої сили з України до ЄС: аналіз особливостей та наслідків

Інтеграція України до Європейського Союзу є стратегічним пріоритетом уряду нашої країни. Зараз вже діє зона вільної торгівлі Україна-ЄС та оцінюються реальні перспективи запровадження безвізового режиму між нашою країною та Європейським Союзом. З огляду на це актуальним є дослідження питань міграції робочої сили з України до Євросоюзу та оцінка її наслідків.

Метою статті є аналіз особливостей міграції робочої сили з України до Європейського Союзу та оцінка можливих наслідків цього процесу, а також визначення майбутніх тенденцій розвитку еміграції з України.

В статті авторами досліджено основні напрями трудової міграції з України. Проведена оцінка обсягів трудової міграції. Наведено дані про соціально-демографічні характеристики мігрантів. Наголошено, що процес еміграції має як позитивні, так і негативні наслідки для нашої країни.

Окрема увага в статті приділена аналізу сфер працевлаштування мігрантів в країнах-членах Європейського Союзу. Виділено основні причини еміграції з України, серед яких основними є безробіття та низький рівень заробітної плати. Авторами показано, що середньомісячна заробітна плата українських мігрантів в країнах-членах ЄС набагато вища, ніж в Україні.

На основі проведеного дослідження зроблені висновки, що трудова міграція з України до країн ЄС має важливе соціально-економічне значення для нашої держави. А підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії та їх державами-членами, з іншої сторони, та введення безвізового режиму сприятиме збільшенню кількості трудових мігрантів.

Ключові слова: міграція робочої сили, еміграція, імміграція, інтеграція, Європейський Союз, безробіття, зайнятість.

Безрукова Н.В, Свечкарь В.А.

Миграция рабочей силы из Украины в ЕС: анализ особенностей и последствий

Интеграция Украины в Европейский Союз является стратегическим приоритетом правительства нашей страны. Сейчас уже действует зона свободной торговли Украина-ЕС и оцениваются реальные перспективы введения безвизового режима между нашей страной и Европейским Союзом. Учитывая это, актуальным является исследование вопросов миграции рабочей силы из Украины в Евросоюз и ее последствия.

Целью статьи является анализ особенностей миграции рабочей силы из Украины в Европейский Союз и оценка возможных последствий этого процесса, а также определения будущих тенденций развития эмиграции из Украины.

В статье авторами исследованы основные направления трудовой миграции из Украины. Проведена оценка объемов трудовой миграции. Приведены данные о социально-демографические характеристики мигрантов. Отмечено, что процесс эмиграции имеет как положительные, так и отрицательные последствия для нашей страны.

Особое внимание в статье уделено анализу сфер трудоустройства мигрантов в странах-членах Европейского Союза. Выделены основные причины эмиграции из Украины, среди которых основными являются безработица и низкий уровень заработной платы. Авторами показано, что среднемесячная заработная плата украинских мигрантов в странах-членах ЕС намного выше, чем в Украине.

На основе проведенного исследования сделаны выводы, что трудовая миграция из Украины в страны ЕС имеет важное социально-экономическое значение для нашего государства. А подписание Договора об ассоциации между Украиной, с одной стороны, и Европейским Союзом, Европейским Сообществом по атомной энергии и их государствами-членами, с другой

стороны, и введение безвизового режима будет способствовать увеличению количества трудовых мигрантов.

Ключевые слова: миграция рабочей силы, эмиграция, иммиграция, интеграция, Европейский Союз, безработица, занятость.

Відомості про авторів

Безрукова Наталія Валеріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, 36011, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24

Контактна інформація: 050-527-81-61, n_bezrukova@mail.ru

Свічкарь Віталій Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу, Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, 36011, м. Полтава, Першотравневий проспект, 24

Контактна інформація: 050-268-53-28, sva_888@mail.ru

Безрукова Наталия Валериевна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры международной экономики и маркетинга, Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка, 36011, г. Полтава, Первомайский проспект, 24

Контактная информация: 050-527-81-61, n_bezrukova@mail.ru

Свечкаръ Виталий Анатольевич – кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики и маркетинга, Полтавский национальный технический университет имени Юрия Кондратюка, 36011, г. Полтава, Первомайский проспект, 24

Контактная информация: 050-268-53-28, sva_888@mail.ru

Офіційне написання англійською мовою:

Bezrukova Nataliya V.

Svichkar Vitaliy A.

Контактна особа – Безрукова Н.В.

Поштова адреса для відправлення примірника журналу:

Безрукова Н.В., вул. Артема, 45, кв. 18, Полтава, 36039

Наданий матеріал раніше не публікувався та в інші видання не надсилався.